

علوم و فنون ادبی

۱- کدام یک از گزینه‌های زیر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی مؤثر نیست؟

- (۱) تاراج کتابخانه اصفهان
(۲) توجه به ادبیات در دربار قاجار
(۳) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه
(۴) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید

۲- واژگان کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«صبا کاشانی در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و در این قالب‌های شعری، آثاری چون گلشن صبا به تقلید از و خداوندنامه با موضوع را از خود به یادگار گذاشت.»

- (۱) بوستان سعدی - حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر
(۲) بوستان سعدی - دلیری‌های مسلمانان در غزوات
(۳) گلستان سعدی - اخلاق و حسن خلق
(۴) گلستان سعدی - قطعات اخلاقی و پندمنشانه

۳- کدام اثر متعلق به شاعر سروده زیر است؟

«من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
گنجینه نشاط (۱) تاریخ تطوّر نظم فارسی (۲) شمس‌الدین و قمر (۳) داستان باستان (۴)

۴- شاعران و نویسندگان همه گزینه‌ها زمینه پیدایش ادبیات مشروطه را فراهم کردند به جز

- (۱) ملک‌الشعراى بهار - نسیم شمال
(۲) فتحعلی‌خان صباى کاشانی - نسیم شمال
(۳) میرزا فتحعلی آخوندزاده - ملک‌الشعراى بهار
(۴) میرزا آقا خان کرمانی - عبدالرحیم طالبوف

۵- مفهوم کدام بیت از مفاهیم ادبیات بیداری (مشروطه) نیست؟

- (۱) جنگ ننگ است در شریعت من
(۲) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم
(۳) هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم
(۴) از خون جوانان وطن لاله دمیده
جز پی پاس دین و حفظ وطن
خاک وطن چو رفت چه خاکی به سر کنم
جهان و هر چه در او جز به کام خویش ندیدم
از ماتم سرو قدشان سرو خمیده

۶- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره دوره بازگشت ادبی نادرست است؟

- (۱) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب‌های کهن پرداختند.
(۲) شاعران دوره بازگشت در سطوح زبانی، ادبی و فکری سبک خراسانی و هندی را مورد توجه قرار دادند.
(۳) در دوره بازگشت زبان، تخیل و اندیشه تکرار شنیده‌هاست.
(۴) هاتف اصفهانی یکی از معروف‌ترین شاعران دوره بازگشت است.

۷- کدام یک از شاعران زیر قصیده‌سرایی را به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی ادامه دادند؟

- (۱) قآنی شیرازی - سروش اصفهانی
(۲) صباى کاشانی - فروغی بسطامی
(۳) سروش اصفهانی - مجمر اصفهانی
(۴) نشاط اصفهانی - قآنی شیرازی

۸- چند مورد از گزاره‌های زیر از ویژگی‌های وضعیت زبان و ادبیات در دوره بیداری است؟

- (الف) به‌کارگیری زبان محاوره برای ارتباط با توده مردم
(ب) نقد مظاهر استبداد و استعمار
(ج) به‌کارگیری زبان ادبی برای بیان دیدگاه
(د) بهره‌گیری از شعر به عنوان بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی
(هـ) رهایی شعر از سستی و رخوت اواخر سبک هندی

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۹- عبارات زیر به ترتیب معرف کدام شاعران و نویسندگان است؟

الف) فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود و سردبیری روزنامه مجلس را بر عهده داشت. شعر وی از زندگی سیاسی‌اش جدا نبود.
 ب) آشنایی با زبان فارسی و ادبیات کهن را در خدمت آزادی و وطن‌خواهی قرار داد. او در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود.

- (۱) سید اشرف الدین گیلانی - ایرج میرزا
 (۲) عارف قزوینی - فرخی یزدی
 (۳) میرزا محمد صادق امیری - محمد تقی بهار
 (۴) محمد تقی بهار - سید اشرف الدین گیلانی

۱۰- انتساب چند اثر به صاحب آن نادرست است؟

«امثال و حکم (علی اکبر دهخدا) - منشآت (قائم مقام فراهانی) - شمس و طغرا (محمد باقر میرزا خسروی) - ایده آل (عارف قزوینی) - سبک‌شناسی (محمد تقی بهار) - تاریخ احزاب سیاسی ایران (ناظم الاسلام کرمانی) - چرند و پرند (ادیب الممالک فراهانی) - تاریخ بیداری ایرانیان (میرزا حبیب اصفهانی)»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۱- کدام یک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های عبارت داده شده محسوب می‌شود؟

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودات حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته»

- (۱) عبارات کوتاه و موزون و مسجع
 (۲) نگارش همراه با تکلف و تصنع
 (۳) نوشتار با ضرب‌المثل و آمیخته به اصطلاحات رایج
 (۴) به کارگیری نثر ساده و عامیانه

۱۲- چند مورد از توضیحات زیر نادرست است؟

- لغت‌نامه (مفصل‌ترین کتاب لغت زبان فارسی)
 - منشآت (مهم‌ترین اثر احیاکننده نثر فارسی)
 - چرند و پرند (نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی)
 - سرگذشت حاجی بابای اصفهانی (از مهم‌ترین آثار ترجمه شده دوره بیداری)
 - تاریخ بیداری ایرانیان با (موضوع تاریخ مشروطه)
 - سه تابلو مریم (روزنامه طنز سیاسی و اجتماعی متعلق به سید اشرف الدین گیلانی)

- (۱) یک (۲) سه (۳) چهار (۴) دو

۱۳- در کدام گزینه به پیشگامان نثر ساده فارسی اشاره شده است؟

- (۱) فتحعلی شاه قاجار - زین‌العابدین مراغه‌ای - ادیب‌الممالک فراهانی - میرزا آقاخان کرمانی
 (۲) ناصرالدین شاه قاجار - زین‌العابدین مراغه‌ای - میرزاده عشقی - میرزا آقاخان کرمانی
 (۳) فتحعلی شاه قاجار - زین‌العابدین مراغه‌ای - قائم مقام فراهانی - میرزا آقاخان کرمانی
 (۴) ناصرالدین شاه قاجار - زین‌العابدین مراغه‌ای - علامه دهخدا - میرزا آقاخان کرمانی

۱۴- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) سبک بازگشت ادبی را می‌توان حد واسط سبک هندی و سبک مشروطه دانست.
 (۲) داستان‌نویسی به شیوه جدید (رمان‌نویسی) در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد و این نوع ادبی، محصول یک قرن گذشته است.
 (۳) تنها اثر قابل توجه در زمینه ترجمه کتاب «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» تألیف «جیمز موریه» است.
 (۴) نثر ساده و عامیانه محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت در نوشته‌های علی اکبر دهخدا تأثیر گذاشته است.

۱۵- بررسی هر یک از موارد زیر مربوط به کدام قلمرو است؟

«ترکیب‌سازی - قالب اشعار - نوع اثر - آرایه‌های بدیعی»

- (۱) ادبی - ادبی - فکری - زبانی (۲) زبانی - فکری - ادبی - ادبی (۳) زبانی - ادبی - فکری - ادبی (۴) زبانی - ادبی - فکری - فکری

۱۶- ویژگی فکری کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) به موج آویز و از ساحل بهره‌ییز
 (۲) هر که می‌خواهد که از سنجیده‌گفتاران شود
 (۳) حور خطا گفتم اگر خواندمت
 (۴) گر اظهار پشیمانی کند گردون مشو ایمن
 همه دریاست ما را آشیانه
 بر زبان بند گرانی از تأمل بایشد
 ترک ادب رفعت و قصور ای صنم
 که بدعهد از پشیمانی، پشیمان زود می‌گردد

۱۷- با توجه به کالبد شکافی متن زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«پارسازاده‌ای را نعمت بیکران به دست افتاد؛ فسق و فجور آغاز کرد. باری، به نصیحت گفتم: ای فرزند دحل آب روان است و عیش، آسیاب

گردان؛ یعنی خرج فراوان کردن مسلم کسی را باشد که دحل معین دارد.»

(۱) وجود سجع و نثر موزون (ادبی) (۲) وجود آرایه تشبیه (ادبی) (۳) وجود «را» حرف اضافه (زبانی) (۴) نوع اثر غنایی (فکری)

۱۸- کدام بیت در زمره ادبیات تعلیمی جای نمی‌گیرد؟

- (۱) گوشه گرفتیم ز خلق و فایده‌ای نیست
(۲) بیا تا همه دست نیکویی بریم
(۳) چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود
(۴) خواب نوشین بامداد رخیل

۱۹- در کدام بیت وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی ندارد؟

- (۱) زمین آمد از سم اسبان به جوش
(۲) مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم
(۳) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
(۴) که جان خود چه باشد بر عاشقان

۲۰- نوع ادبی مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) ای مهر تو در دل‌ها، وی مهر تو بر لب‌ها
(۲) بگو تا سوار آورم زابل‌ی
(۳) وقت را غنیمت دان آن‌قدر که بتوانی
(۴) رفت آن‌که رفت و آمد آن‌که آمد

۲۱- کدام یک از ابیات زیر ظاهری حسی و عینی دارد؟

- (۱) نیست در آینه حیرت من نقش دویی
(۲) کنون رود خلق است دریای جوشان
(۳) دزدانسته در آمد از دم دوش
(۴) تا تو خود را پای بستی باد داری در دو دست

۲۲- در کدام گزینه «واج‌آرایی» برجسته نیست؟

- (۱) بر در خانه منم ای مه و ای مشتری
(۲) خیال خال تو با خود به خاک خواهم برد
(۳) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند
(۴) عشق از اول سرکش و خونی بود

۲۳- واج‌آرایی صامت در کدام ابیات محسوس‌تر نیست؟

- الف) سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند
ب) از ساده‌لوحی می‌شوم هر گام محو لاله‌ای
پ) شور فرهاد و عشوه شیرین
ت) تو را سودای سیم و زر، مرا آن سرو سیمین بر
ث) به خشم او که همش حلم اوست شعله فشان

(۱) الف - ب (۲) پ - ت (۳) الف - پ (۴) ب - ث

۲۴- در کدام گزینه، شاعر از آرایه تکرار بهره نبرده است؟

- (۱) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست
(۲) هزار جور کند بر دلم به یک ساعت
(۳) برخیز و مخور غم جهان گذران
(۴) یار که یافته‌ای در خور خویش
- لیک کس را دید جان دستور نیست
وگر بنالم از او هر یکی هزار کند
بنشین و دمی به شادمانی گذران
جهد آن کن که نکو داری یار

۲۵- با توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، لحن کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ
(۲) سبزی بود جوانی که شکست
(۳) سواری فرستیم نزدیک شاه
(۴) همه برگرفتند با او خروش
- سوار اندر آیند هر سه به جنگ
پیری امروز برانگیخت سپاه
بدان تا به راه آیدت نیم‌راه
زمین پرخروش و هوا پر ز جوش

جامعه‌شناسی (پایه دوازدهم) (درس ۱) - پایه دهم (درس ۱ تا ۵)